

grundelse, at man ikke fra Lovgivningsmagtens Side kan tilrettelægge en økonomisk Ordning, som man ikke kan tage Konsekvenserne af.

Nu kunde man sige, at den Slags Forviklinger ligger ogsaa ude i Fremtiden, maaske i en fjern Fremtid, men det er jeg ikke ganske forvisset om. Jeg kunde godt tænke mig, at der var visse Foreteelser indenfor Folkekirken, netop i Øjeblikket, der kunde føre ud i en kirkepolitisk Situation, hvori det økonomiske Spørgsmaal ogsaa kunde komme til at spille en fremtrædende Rolle. Der er jo i de senere Aar af Præster i Folkekirken fremsat visse Anskuelse, overfor hvilke man har været i Tvivl om, hvorvidt de laa indenfor eller udenfor de evangelisk-lutherske Bekendelsesskrifters Ramme, og altsaa været i Tvivl om, hvorvidt disse Præster med Rette kunde blive staaende i den danske Folkekirke. Under Debatten herom ude i Befolkningen — vi mærker det jo ogsaa i disse Dage her i denne Sal —, er der opstaaet to meget yderliggaaende Retninger indenfor Folkekirken, der staar hver med sin skarpe Opfattelse af, hvorledes Folkekirkens Forhold under disse Omstændigheder helst bør ordnes. Disse to Retninger er, som sagt, ogsaa repræsenteret her i dette høje Ting, og jeg gaar vel ingen for nær, naar jeg siger, at de er repræsenteret paa den ene Side ved det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen og paa den anden Side ved det ærede Medlem Hr. Povlsen, maaske med Tilslutning af det ærede Medlem Hr. Borgbjerg. Saa vidt jeg forstaar Tankegangen hos den kirkelige Retning, som det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen er Talsmand for, gaar denne ud paa, at Folkekirken er et Trossamfund. Man indrømmer ganske vist, at der indenfor Folkekirken findes forskellige Partier, der i mangt og meget staar med forskellig Opfattelse, men dog er enige i det væsentlige og trods alt udgør en aandelig Enhed, der henter sin Næring fra den samme Livskilde. Ud fra denne Opfattelse hævdes det saa videre, at de, der ikke kan vedkende sig Menighedens fælles Tro, stiller sig selv udenfor Folkekirken og dens Bekvemmeligheder. Udenfor Folkekirken skal de have Lov til at danne Frimenigheder efter deres Hjertes Lyst, men de maa gøre det for egen Regning. Den Retning, som det ærede Medlem Hr. Povlsen er Talsmand for, gaar til den modsatte Yderlighed. For den er Folkekirken ikke noget Trossamfund, men en ret og slet borgerlig Indretning, Staten underlagt, og i hvilken det maa overlades hver enkelt at finde den Bekendelse og Forkyn-

delse, han nu kan slutte sig til. Her skal ikke alene være Plads for grundtvigske Menigheder, indremissionske Menigheder, høj-kirkelige Menigheder, men der skal i Virkeligheden ogsaa være Plads for unitariske Menigheder, og i Retning af Rummelighed er her altsaa alt, hvad man kan forlange. Men samtidig er enhver Tanke om, at Folkekirken udgør en aandelig Enhed, et Trossamfund med fælles Grundvold, opgivet.

Naar jeg som lægt Medlem af Folkekirken maa udtale mig om disse to forskellige Opfattelser, saa vil jeg i alt Fald sige, at jeg tror ikke, nogen af dem nogen Sinde vil naa frem til Sejr i den danske Folkekirke. Men jeg vil føje til, at skulde det mod Forventning dog ske, saa føler jeg mig forvisset om, at det vil blive Indledningen til Folkekirkens baade aandelige og økonomiske Sammenbrud.

Til det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen vil jeg sige, at ogsaa jeg maa mene, at den evangelisk-lutherske Kirke ved sin Indførelse her i Landet var tænkt som et Trossamfund med en bestemt fastslaaet Lære- og Symbolforpligtelse, og jeg ser heller ikke rettere end, at det netop var under denne Forudsætning, det blev fastslaaet i Grundloven, at Staten skulde støtte den evangelisk-lutherske Kirke. Men jeg tror, det er overmaade berettiget at stille det Spørgsmaal i Øjeblikket: Er denne Forudsætning — nemlig den Forudsætning, som man gik ud fra paa den grundlovgivende Rigsdag — fremdeles til Stede? Og hertil vil jeg svare, at det tror jeg ikke den er. Jeg vil endda føje til, at der er ingen, der i højere Grad har medvirket til, at den grundlovgivende Rigsdags Forudsætninger er forsvundet, end netop Kirken selv. Medens Kirken nemlig tidligere lagde Hovedvægten paa den ydre Tilslutning og, hvis den ikke fandtes, ikke en Gang gik af Vejen for at fremtvinge den — vi har jo Eksempler paa, at man i sin Tid ved Hjælp af Politiet har tvunget Forældre til at lade deres Børn døbe —, lægger Kirken i vore Dage først og fremmest Vægt paa den indre Tilslutning. Det er det indre Arbejde, forkynder man nu, som det kommer an paa, det kristelige Liv faar først Værdi for den enkelte derved, at det opleves, at det udvikler sig gennem egen Erfaring og Overbevisning. I mine Øjne er det et meget stort Fremskridt, at Folkekirken forkynder dette, men saa maa Folkekirken ogsaa vide at tage Konsekvenserne deraf, for det er jo klart, at hvor Hovedvægten lægges paa den indre Forstaaelse, den indre Oplevelse,